

**Beknopte natuurtoets toekomstige
basisschool Wanneperveen**

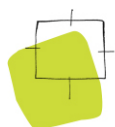
BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

**Beknopte natuurtoets toekomstige
basisschool Wanneperveen**

18 maart 2021

Projectnummer 245.57.50.00.00

Ruimte voor de leefomgeving

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Kader	3
1.2	Plangebied en plannen	3
2	Soortbescherming	6
2.1	Inventarisatie	6
2.2	Toetsing	9
3	Gebiedsbescherming	11
3.1	Inventarisatie	11
3.2	Toetsing	12
4	Beschermde houtopstanden	13
4.1	Inventarisatie	13
5	Conclusie	14

1 Inleiding

1.1 Kader

Met betrekking tot de plannen voor de bouw van een basisschool op een locatie in Wanneperveen wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd.

Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets op 17 februari 2021 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: zwaarbewolkt, droog, circa 10 °C en een zwakke wind.

1.2 Plangebied en plannen

Het plangebied omvat een deel van het perceel met kadastraal nummer 278. Het plangebied bestaat uit grasland met houtsingels ten noorden van de Wethouder Vosstraat en ten westen van de Bovenboerseweg direct ten noorden van Wanneperveen (figuur 1). Het plangebied grenst in het zuiden en oosten aan wegen en in het westen en noorden aan agrarisch gebruikt land. Er is geen bebouwing aanwezig binnen het plangebied. In het zuiden en oosten loopt een watergang. Ten tijde van het veldbezoek stond er, door recente dooi na hevige sneeuwval, veel water op het land en in de sloten.

De plannen bestaan uit de bouw van een school. Hiervoor wordt grond vergraven en waarschijnlijk ook enkele bomen gekapt en (een deel van) de watergangen gedempt ten behoeve van de toegang tot de school.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Figuur 1. Locatie van het plangebied, (rood). Bron kaartondergrond: Google Maps

Foto's 1 t/m 4. Impressie van het plangebied op 17 februari 2021. Linksboven zicht op de houtsingel richting het westen en rechtsboven richting het oosten. Linksonder het plangebied vanuit de zuidoostelijke hoek. Rechtsonder vanuit het noorden.

2 Soortbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

2.1 Inventarisatie

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste vijf jaar uit de Nationale Database Flora en Fauna² (© NDFF - 17 februari 2021 10:46:19) blijkt dat binnen een straal van 1 km rond het plangebied vele beschermde dier- en plantensoorten aanwezig zijn. Het betreft vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, reptielen, amfibieën, ongewervelden groenknolorchis en geel schorpioenmos.

Vaatplanten

Het grasland bestaat uit algemene grassoorten, zoals Engels raaigras. In de natte delen groeit riet. Langs de wegen groeit ook fluitenkruid, vogelmuur en rietgras. In de groenstrook staat zwarte els, berk en es met braam. De aangetroffen soorten duiden op natte en voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden. Uit de NDFF zijn de plantensoort groenknolorchis en de mossensoort geel schorpioenmos bekend. Deze soorten komen voor in de trilveenvegetaties van de Wieden (groenknolorchis) of soortenrijk overstromingsgrasland langs het Meppelerdiep (geel schorpioenmoes). Gezien de afwezigheid van geschikte groeiplaatsen, de terreingesteldheid en voedselrijkdom van het plangebied zijn deze en andere beschermde plantensoorten niet in het plangebied te verwachten.

Vogels

In de bomen van de groenstrook zijn geen nesten van vogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen. In de houtsingel zijn geen spechtengaten aangetroffen en het plangebied is ook niet geschikt voor de zwarte specht, waarvan de nesten in Overijssel ook jaarrond beschermd zijn. Het plangebied zal mogelijk wel een onderdeel vormen van het foerageergebied van enkele vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals de uit de omgeving bekende torenvalk, buizerd, roek en kerkuil (NDFF).

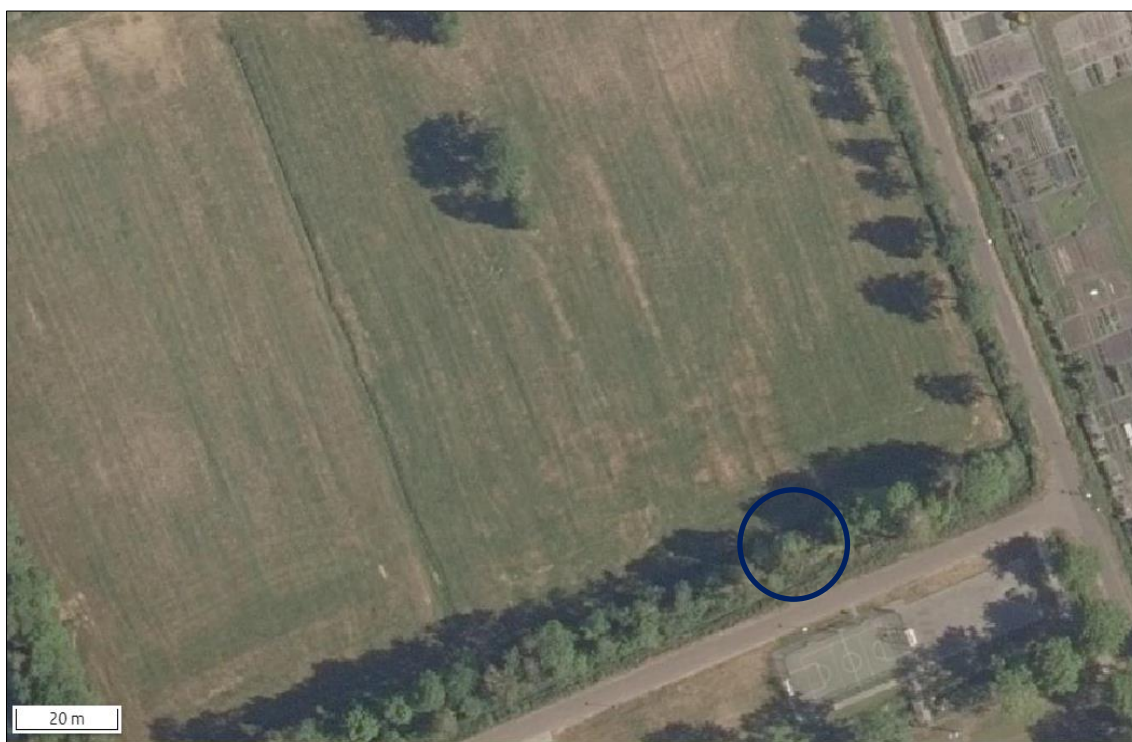
² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

Ten tijde van het veldbezoek was een aantal grauwe ganzen aanwezig op het grasveld, welke ook kunnen broeden in het plangebied. In de groenstroken kunnen soorten als merel, winterkoning en tijnfjaf broeden en in en langs de watergangen wilde eend en meerkoet. Nesten van deze algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Vleermuizen

Uit de omgeving zijn geen waarnemingen van vleermuizen bekend (NDFF), maar algemene soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn wel in de omgeving te verwachten. In een van de bomen langs de Wethouder Vosstraat is een verticale scheur aanwezig, die toegang kan bieden tot een verblijfplaats van een boombewonende soort zoals rosse vleermuis of ruige dwergvleermuis.

Ook kan het plangebied onderdeel vormen van het foerageergebied van soorten als gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger, die in open gebieden kunnen foerageren. Daarnaast vormen de houtsingels aan de zuid- en oostkant een doorgaande structuur van opgaande beplanting welke dienst kan doen als essentiële vliegroute voor vleermuizen.

Figuur 2. Geschatte locatie van de berk met scheur

Grondgebonden zoogdiersoorten

Het grasland vormt geschikt leefgebied voor grondgebonden zoogdiersoorten, zoals veldmuis en haas. Voor deze soorten geldt in de Overijssel een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen.

In de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde boommarter, bunzing, egel, hermelijn, steenmarter en waterspitsmuis bekend (NDFF).

In de zuidelijke houtsingel zijn geschikte verblijfplaatsen voor egel, zoals een dikke laag bladmateriaal aanwezig. Ook voor de kleine marterachtigen hermelijn, wezel en bunzing is de houtsingel geschikt als leefgebied, hij sluit namelijk direct aan op natuurgebied De Wieden en biedt voldoende dekking. In muizenholletjes langs de sloot bij de zuidelijke houtsingel kan bijvoorbeeld een hermelijn een verblijfplaats vinden.

De aanwezigheid van waterspitsmuis kan uitgesloten worden vanwege het ontbreken van geschikt biotoop (watergangen met een goed ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers). Voor boommarter zijn geen geschikte nestbomen met grotere holtes aanwezig. Voor steenmarter zijn eveneens geen geschikte verblijfplaatsen, zoals houtstapels in de houtwal aanwezig, deze wordt meer verwacht in oude schuren en op zolders van boerderijen in het dorp zelf. Wel kan de steenmarter in het plangebied foerageren.

Amfibieën

De houtsingel en de watergangen vormen, als er ook in de zomer water in staat, geschikt land- en voortplantingsbiotoop voor enkele algemene amfibieënsoorten, zoals de uit de omgeving bekende gewone pad en bruine kikker (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Overijssel een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. De niet-vrijgestelde amfibieënsoort poelkikker (NDFF) is door het ontbreken van geschikt biotoop niet te verwachten in het plangebied. De zuidelijke watergang zal een groot deel van het jaar (gedeeltelijke) droog staan, net als de oostelijke watergang, langs de Bovenboerseweg. Ook heeft deze watergang erg steile oevers. Ook andere niet-vrijgestelde amfibieënsoorten zijn niet te verwachten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving.

Ongewervelden

Uit de omgeving zijn de dagvlindersoort zilveren maan en de libellensoorten gevlekte glanslibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, noordse winterjuffer en sierlijke winterjuffer bekend (NDFF). Dit zijn typische soorten van laagveengebieden (zoals De Wieden). De zilveren maan is aangewezen op vochtige schraalgraslanden met moerasviooltjes. Geschikt biotoop ontbreekt in het plangebied. De genoemde libellensoorten komen voor op locaties met een goede waterkwaliteit en een goed ontwikkelde watervegetatie, zoals in petgaten en andere verlandende veenplassen. Voor deze soorten ontbreekt geschikt biotoop in het plangebied.

Reptielen

De aanwezigheid van de uit de omgeving bekende reptielensoort ringslang (NDFF) kan door de aanwezigheid van de houtsingels en de sloten, die zijn aangesloten op het natuurgebied en geschikt leefgebied vormen, niet worden uitgesloten.

Overige soortgroepen

Overige beschermde soorten, zoals grote modderkruiper, zijn gezien het ontbreken van waarnemingen en geschikt biotoop niet te verwachten in het plangebied. De watergangen aan zowel de zuid- als

oostzijde staan niet in directe verbinding met diepere, grotere wateren en zijn daarnaast naar verwachting niet rijk aan watervegetatie in het voorjaar of de zomer.

2.2 Toetsing

Of er verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, kleine marterachtigen, ringslang en egel en vliegroutes van vleermuizen overtreden worden, hangt af van de werkzaamheden aan de houtsingels, met name de zuidelijke houtsingel en de mate van verlichting op deze houtsingel. De kans bestaat dat functioneel leefgebied wordt aangetast, verblijfplaatsen van deze dieren worden vernietigd en verstoord of een essentiële vliegroute wordt onderbroken door het verwijderen van de opgaande beplanting en struiken. Daarnaast kan verlichting verstrend werken op een vliegroute of verblijfplaats van vleermuizen.

In dat geval is nader ecologisch onderzoek naar vleermuizen, kleine marters, ringslang en egel nodig om de aan- of afwezigheid aan te tonen. Op basis van het nader ecologisch onderzoek wordt bepaald te worden of de werkzaamheden kunnen leiden tot overtredingen van de Wet natuurbescherming. Als dat het geval is dient een ontheffing te worden aangevraagd.

Bij uitvoering van het plan kan het plangebied minder geschikt worden als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals torenvalk, buizerd, roek en kerkuil. In de directe omgeving van het plangebied is in ruime mate alternatief en deels bovendien hoogwaardiger foerageergebied voor deze soorten aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden niet op.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat, indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van algemene vogelsoorten kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Het plangebied zal naar verwachting na de bouw van de school niet ongeschikt worden voor de te verwachten algemene vleermuissoorten en steenmarter en boommarter die in zowel in open gebied als in dorpen kunnen foerageren. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief foerageergebied voor deze soortgroepen aanwezig. Negatieve effecten op het foerageergebied van vleermuizen, steenmarter en boommarter treden niet op.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen tot slot enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën en grondgebonden zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Overijssel.

Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

3 Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

Wet natuurbescherming

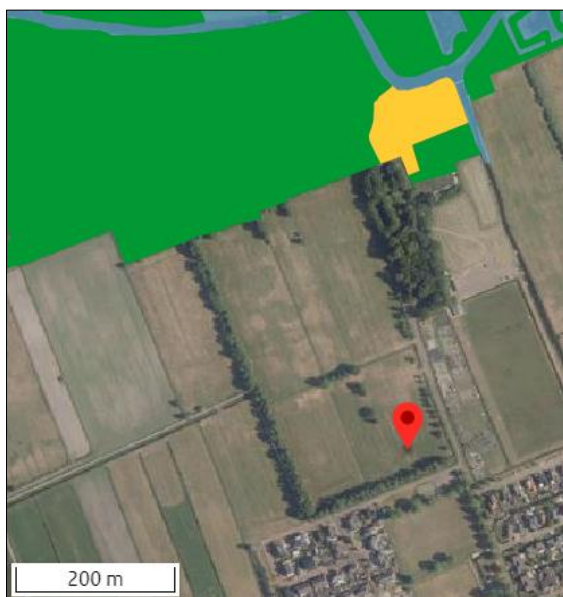
In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het nationale natuurbeleid. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Overijssel uitgewerkt in de Omgevingsvisie Overijssel en de bijbehorende Omgevingsverordening Overijssel 2018. Het NNN in Overijssel kent geen externe werking.

3.1 Inventarisatie

Het dichtstbijzijnde in het kader van de Wnb beschermd gebied is het Natura 2000-gebied 'De Wieden' (figuur 2). Dit gebied ligt op circa 300 m ten noorden van het plangebied. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied valt samen met de Natura 2000-omgrenzing.

Figuur 3. Plangebied (rode pin) met Natura 2000 begrenzing in groen, blauw en geel

3.2 Toetsing

Het plangebied grenst niet direct aan het Natura 2000-gebied De Wieden en is hiervan gescheiden een graslandperceel en een graslandperceel met enkele bomen. Hierdoor kunnen de meeste negatieve effecten zoals verstoring door licht of geluid op worden uitgesloten. Door heien kunnen trillingen ontstaan. Kwalificerende soorten die zeer gevoelig zijn voor trilling zijn bittervoorn, grote en kleine modderkruiper. De trillingen zullen niet reiken tot leefgebied van deze soorten.

Er kan echter in de aanleg en gebruiksfase wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Daarom wordt een AERIUS-berekening gemaakt waaruit zal blijken of tijdens de aanleg- en gebruiksfase al dan niet sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/ja in stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van soorten van Natura 2000-gebieden.

Gezien de terreinomstandigheden, de afstand tot beschermde gebieden, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van de ontwikkeling, kunnen met betrekking tot het voorgenomen plan negatieve effecten op het NNN worden uitgesloten. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

4 Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

4.1 Inventarisatie

De houtsingels langs de Wethouder Vosstraat en Bovenboerseweg liggen buiten de bebouwde kom en omvatten meer dan 21 bomen. Er is dus sprake van een beschermde houtopstand die onder de Wnb valt. Voor het vellen van een houtopstand dient een kapmelding bij de provincie Overijssel gedaan te worden.

5 Conclusie

Voor een toetsing aan de soortenbescherming van Wnb op basis van het uitgevoerde veldbezoek (d.d. 17 februari 2021) en het raadplegen van bronnen is, gelet op de aard van het plan, een nog onvoldoende beeld van de natuurwaarden en de werkzaamheden ontstaan. Een nog onvoldoende beeld natuurwaarden houdt in dat er nader onderzoek nodig is, als de werkzaamheden invloed kunnen hebben, omdat nog niet bekend is of er beschermde soorten aanwezig zijn.

Worden er werkzaamheden in met name de zuidelijke houtsingel uitgevoerd, dan zijn de volgende nadere onderzoeken in ieder geval noodzakelijk om de aan- of afwezigheid van beschermde soorten te bepalen.

- Vliegroute-onderzoek voor vleermuizen als beide houtsingels met meer dan 30 m onderbroken wordt of als directe lichtuitstraling op houtsingels niet vermeden kan worden.
- Onderzoek naar geschiktheid holte voor vleermuizen in één van de berken voordat deze gekapt mag worden.
- Onderzoek naar het verblijfplaatsen en leefgebied van egel, ringslang en kleine marterachtigen.

Op basis van het nader ecologisch onderzoek kan worden bepaald of een ontheffing van de Wnb voor soorten noodzakelijk is.

Het overtreden van verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vleermuizen, kleine marterachtigen, ringslang en egel kan voorkomen worden door geen werkzaamheden aan de houtsingel ten zuiden van het plangebied uit te voeren. Het maken van inritten ten behoeve van de school kan bijvoorbeeld over al bestaande inritten of openingen tussen bomen langs de Bovenboerseweg. Voor vleermuizen dient rekening te worden gehouden met verlichting door gebruik te maken van vleermuisvriendelijke verlichting en naar beneden gerichte armaturen.

Voordat een houtopstand die onder de Wnb valt, geveld kan worden, moet een kapmelding worden gedaan bij de provincie Overijssel. Daarnaast is sprake van een herplantplicht. Naast de kapmelding is er soms ook een kapvergunning van de gemeente nodig.

Op basis van de stikstofberekening kan worden bepaald of een vergunning van de Wnb nodig is voor uitvoering van het plan.

Een nadere analyse van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. De ontwikkeling is op het punt van provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet in strijd met de provinciale ruimtelijke verordening.

Colofon

Opdrachtgever

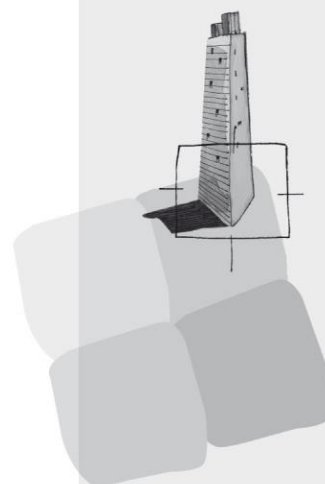
Gemeente Steenwijkerland

Rapport

BügelHajema Adviseurs

Projectnummer

245.57.50.00.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
9401GN Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en
Amersfoort